

Svet
Evropske unije

Bruselj, 13. junij 2019
(OR. en)

10265/19

ENER 330
RELEX 615

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	9855/1/19 REV 1
Zadeva:	Zunanji odnosi na področju energetike – predstavitev s strani Komisije – izmenjava mnenj

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva o zunanjih odnosih na področju energetike.

Na seji Sveta za energijo 25. junija namerava predsedstvo opraviti izmenjavo mnenj in prisluhniti poročanju Evropske komisije o trenutnem stanju **zunanjih odnosov na področju energetike**, s poudarkom na omejenem številu ključnih zadev.

Predsedstvo meni, da je še posebej pomembno, da se še naprej posveča glavnim partnerjem Evropske unije, in sicer Afriki, ZDA, Kitajski, in državam vzhodnega Sredozemlja. Poleg tega so nadaljevanje delovanja v Energetski skupnosti in posodobitev Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti¹ ter pregled delovanja in posodobitev Pogodbe o energetski listini² ključnega pomena.

Predsedstvo opozarja, da je Komisija v dialoge o energiji s tretjimi državami in regionalnimi ali mednarodnimi organizacijami vključila politike za prehod na čisto energijo, da bi spodbudila globalno uporabo načel, na katerih temeljijo politike EU in zakonodaja za spodbujanje prehoda na čisto energijo. Prav tako so bile prednostno obravnavane razprave o pomenu dolgoročnega načrtovanja in razvoja strategij za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do sredine stoletja, da bi dosegli cilje glede prehoda na čisto energijo. Komisija je sistematično izpostavljala tudi vprašanje večje uporabe evra v energetskih transakcijah s ključnimi mednarodnimi partnerji, kjer je to primerno (ta tema bo obravnavana pri kosilu).

¹ Glavni cilji Energetske skupnosti so oblikovanje stabilnega regulativnega in tržnega okvira, ki bo pogodbenicam omogočil privabljanje naložb in oblikovanje enotnega regulativnega prostora za trgovanje s plinom in električno energijo med EU in pogodbenicami Energetske skupnosti. Trenutno poteka reforma za posodobitev Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti. V letih 2016 in 2018 je Svet sprejel tri pogajalske mandate v zvezi s spremembami Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti, EU pa obravnava spremembe Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti kot enoten paket. Tudi krepitev energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in politike glede emisij toplogrednih plinov z določitvijo novih ciljev do leta 2030 in okvirom upravljanja bo v bližnji prihodnosti izziv.

² *Posodobitev:* Določbe o zaščiti naložb Pogodbe energetske listine, ki so bile uvedene v 90. letih prejšnjega stoletja, je treba uskladiti z novimi standardi, določenimi v prenovljenem pristopu EU k naložbeni politiki. Posodobljena Pogodba o energetski listini bi morala prispevati k povečanju naložb v energetski sektor z oblikovanjem skladnega in posodobljenega pravno zavezujočega okvira, ki zagotavlja pravno varnost in visoko raven zaščite naložb. Glavni izziv je uskladiti določbe o zaščiti naložb Pogodbe o energetski listini s sodobnimi standardi zaščite naložb in olajšati prehod na nizkoogljični in vse bolj digitalen in v potrošnike usmerjen energetski sistem. Za začetek pogajanj v imenu EU in njenih držav članic je Evropska komisija maja 2019 predložila predlog za mandat Sveta.

Pregled: Obenem v letu 2019 poteka pregled nalog in politik Pogodbe o energetski listini ter vmesni pregled uspešnosti generalnega sekretarja. EU, Japonska in Kazahstan so bili imenovani za koordinatorje pregleda.

Predsedstvo predlaga, da se razprava usmeri na naslednja vprašanja:

- Kako lahko EU uporabi svoje instrumente za zagotovitev, da bodo evropska energetska podjetja lahko pomagala sprostiti potencial afriških energetskih trgov, predvsem obnovljivih virov energije in zemeljskega plina?
- Kako lahko EU in njene države članice najbolje usmerijo prizadevanja, da bi zagotovile dopolnjevanje med Energetskim svetom EU-ZDA in novimi oblikami sodelovanja, kot sta pobuda treh morij (3SI) in partnerstvo za čezatlantsko sodelovanje na področju energetike (P-TEC), ter druge nove pobude ZDA in držav članic EU?
- Kako naj EU najbolje sodeluje s Kitajsko pri poveztivosti v okviru kitajske pobude En pas, ena pot in evropske strategije za poveztivost med EU in Azijo?
- Kako lahko EU in njene države članice izkoristijo obstoječe dialoge o energiji z državami vzhodnega Sredozemlja, kanale vključevanja in instrumente, kot je energetska diplomacija, za spodbujanje varstva okolja v regiji, kar bi vodilo v zmanjševanje tveganj?

Ozadje

Afrika

V sporočilu o zavezništvu Afrike in Evropske unije za trajnostne naložbe in delovna mesta, ki je bilo oblikovano septembra 2018, je predlagana poglobitev gospodarskih in trgovinskih odnosov EU z Afriko, in sicer s spodbujanjem naložb in krepitevijo vloge zasebnega sektorja. Energetika je prednostni sektor. EU z razvojno pomočjo podpira elektrifikacijo celine prek infrastrukturnih in regulativnih reform. Z načrtom za zunanje naložbe podpira tudi naložbe zasebnega sektorja in razvija pravi poslovni okvir. V okviru novega zavezništva med Afriko in Evropo je Komisija novembra 2018 vzpostavila platformo na visoki ravni za naložbe v trajnostno energijo. Platforma združuje zainteresirane strani iz javnega in zasebnega sektorja, mednarodne finančne institucije, pa tudi akademske kroge in mislišča obeh celin, do konca leta 2019 pa pripravlja priporočila o spodbujanju naložb v trajnostno energijo v Afriki.

ZDA

ZDA so še vedno ključni zaveznik in energetska sodelovanje, predvsem v okviru Energetskega sveta EU-ZDA, je eno od najplodnejših področij sodelovanja v čezatlantskih odnosih. Obstaja veliko področij, na katerih imata strani močen skupni interes, na primer energetska varnost, energetska tehnologija, digitalizacija in kibernetna varnost. Širitev čezatlantskega trgovanja z utekočinjenim zemeljskim plinom EU ponuja dodatne priložnosti za izboljšanje energetske varnosti z diverzifikacijo virov oskrbe. Komisija je 2. maja v Bruslju skupaj z ameriškim ministrstvom za trgovino in ministrstvom za energetiko priredila zelo uspešen skupni poslovni dogodek EU in ZDA na visoki ravni, posvečen področju utekočinjenega zemeljskega plina, na katerem se je zbralo več kot 200 predstavnikov vlad z obeh strani Atlantika ter 250 predstavnikov podjetij, ki delujejo na tem področju. EU in ZDA prav tako tesno sodelujeta pri vprašanjih energetske varnosti, predvsem v zvezi z dokončanjem južnega plinskega koridorja, da se plin iz Azerbajdžana dovaja v Italijo, in na področju energetske varnosti v Ukrajini. ZDA poleg Energetskega sveta EU-ZDA sodelujejo tudi z več državami članicami EU pri pobudah, kot sta 3SI in P-TEC (kot je septembra 2018 najavil ameriški minister za energijo na vrhu 3SI v Bukarešti). Projekti, ki se bodo razvijali v okviru 3SI, vključno s tistimi v okviru P-TEC, lahko znatno izboljšajo evropsko energetska varnost z večjo regionalno povezljivostjo in diverzifikacijo virov. Pomembno je tudi, da EU in ZDA ohranita čezatlantsko enotnost glede sankcij. Komisija si prav tako prizadeva za razvoj tristranskega sodelovanja z ZDA in Japonsko kot podobno mislečimi partnericami, predvsem na področju utekočinjenega zemeljskega plina in vodika.

Kitajska

Kitajska je strateška partnerica EU pri prehodu na čisto energijo. V okviru letnega dialoga o energiji med EU in Kitajsko se usmerja sodelovanje na področju energetike, nedavno vzpostavljena platforma za sodelovanje med EU in Kitajsko na tem področju pa zagotavlja vsestransko izvajanje sklepov tega dialoga. Kitajska je največja onesnaževalka z ogljikom na svetu, hkrati pa tudi največji vlagatelj v energijo iz obnovljivih virov in največja proizvajalka take energije. EU pozdravlja vlogo Kitajske kot ene od glavnih posrednikov Pariškega sporazuma, vendar ta država obenem v številnih državah podpira in gradi elektrarne na premog (predvsem v okviru pobude En pas, ena pot), tudi v evropski soseščini (Zahodni Balkan, Afrika), ne da bi pri tem upoštevala trajnost svojih naložb. Politika EU, ki se odraža v sporočilu z naslovom „EU-Kitajska – Strateška vizija“ z dne 12. marca 2019 in jo je podprl Evropski svet, sprejema bolj realističen, odločen in večplasten pristop. Kitajska ostaja „partnerica na področju sodelovanja“ pri prehodu na čisto energijo, je pa tudi „pogajalska partnerica“, s katero mora EU poiskati ravnovesje interesov, „gospodarski konkurent“, kar zadeva vodilno vlogo pri tehnološkem razvoju, in „sistemski tekmeč“, ki spodbuja alternativne modele upravljanja. Po pozitivnih izidih razprav na 8. letnem dialogu o energiji med EU in Kitajsko aprila letos v Bruslju in začetku delovanja platforme za sodelovanje na področju energije med EU in Kitajsko (sredi maja), ki bo delovala tri leta, bi morala EU še naprej sodelovati s Kitajsko na področju energije, s posebnim poudarkom na vzajemnosti dostopa do trgov in uporabi platforme, da se zagotovijo možnosti za sodelovanje, kar bi bilo koristno za obe strani.

Plin v vzhodnem Sredozemlju

Razvoj plinskih vozlišč v Sredozemlju je glavna os politike diverzifikacije energetske unije. Zaradi nedavnih in prihodnjih pomembnih odkritij zalog plina (v Egiptu, Izraelu, na Cipru in verjetno tudi v Libanonu) in glede na to, da bo znaten delež teh zalog namenjen za izvoz, je vzhodno Sredozemlje postalo pomemben in zanesljiv vir oskrbe za bližnjo prihodnost. EU odločno podpira razvoj regije kot plinskega vozlišča. Komisija se zavzema, da bi imela podporno vlogo pri razvoju plinskega sektorja v vzhodnem Sredozemlju v smislu politične podpore, diplomacije, financiranja študij, kot je študija vzhodnosredozemskega plinovoda, pravočasnega financiranja s strani mednarodnih finančnih institucij in pomoči pri ustvarjanju naložbenega okolja, ki bi bilo privlačno za vlagatelje in bi vodilo v razvoj regije. Komisija je državam pomagala tudi pri pripravi osnutka medvladnega sporazuma med Ciprom in Egiptom za povezovalni plinovod med državama in medvladnega sporazuma za vzhodnosredozemski plinovod.

